

En ook al leidde dit niet — men denke aan het Calvinisme — tot quiëtisme, het werd niet duidelijk, *waarom* dat niet het geval was, met name wanneer iedere schakel van het Christelijk handelen uit de sfeer van de verdienstelijkheid werd weggerukt. Daarmee meende men het eigenlijke motief van het reformatorisch protest op het spoor te zijn, het karakteristiekum der Reformatie, nl. een eenzijdige en overspannen visie op de transcendentie Gods, waarin men in het ganse heilsproces nauwelijks of geen ruimte had voor enige wezenlijke, iets bijdragende en dan *beslissende* activiteit van de gelovige. Die menselijke activiteit kwam geheel in de schaduw te staan. Ze werd vanuit de almachtige dynamiek van het Goddelijk handelen in volstreckte transcendentie als het ware geabsorbeerd, weggedrukt, zodat ze niet meer voluit kon functioneren. En eenmaal op deze weg der „Motiv-forschung” beland, herkende men plotseling dit defectieve kenmerk overal en over de gehele linie: in de genade-leer: geen verdienstelijkheid; in de Mariologie: geen inzicht in haar beslissend fiat; in de loochening van de participatio sacrificii: de mede-offerende priester; in de bestrijding van het vicariaat van de paus als stedehouder van Christus; in de ontlediging van ambt en hiërarchie en in de reformatorische kritiek op het boete-sacrament. In onze tijd is deze visie vooral voorgedragen en uitgewerkt door Erich Przywara²⁹⁾ en velen zijn hem gevolgd in het hanteren van deze sleutel. Met name zag hij het reformatorisch motief reeds volop in werking bij Luther in de „Übersteigerung des Gott über uns” en in de exclusieve *transcendentie* van zijn Godsbegrip, het „Gott ohne Mittel”, „Gott ohne Geschöpfe”. „Ursprüngliches Luthertum ist Steigerung der Allwirksamkeit zur Alleinwirksamkeit”³⁰⁾, ja zelfs tot „Alleinwirklichkeit”³¹⁾, tot „steigernde Entwertung des Geschöpflichen”³²⁾. Niet God *in* maar *zonder* schepselen, geen „analogia entis”, géén „Stellvertretung”, géén wezenlijke Maria-functie en „es ist klar, warum keine „Werke” irgendwelche

²⁹⁾ E. Przywara, Ringen der Gegenwart, II, pag. 548.

³⁰⁾ E. Przywara, Das Geheimnis Kierkegaards, 1929, pag. 61.

³¹⁾ Przywara, Ringen, II, pag. 555.

³²⁾ Idem, 549.